

Opozorilo: Neuradno prečiščeno besedilo predpisa predstavlja zgolj informativni delovni pripomoček, glede katerega organ ne jamči odškodninsko ali kako drugače.

Neuradno prečiščeno besedilo Pravilnika o zaščiti rejnih živali obsega:

- Pravilnik o zaščiti rejnih živali (Uradni list RS, št. 51/10 z dne 28. 6. 2010),
- Pravilnik o spremembah Pravilnika o zaščiti rejnih živali (Uradni list RS, št. 70/10 z dne 3. 9. 2010).

PRAVILNIK o zaščiti rejnih živali

(neuradno prečiščeno besedilo št. 1)

I. SPLOŠNE DOLOČBE

1. člen (vsebina)

(1) Ta pravilnik določa minimalne pogoje za zaščito rejnih živali in postopek registracije hlevov za rejo kokoši nesnic v skladu z:

- Direktivo Sveta 98/58/ES z dne 20. julija 1998 o zaščiti rejnih živali (UL L št. 221 z dne 8. 8. 1998, str. 23), zadnjič spremenjeno z Uredbo Sveta (ES) št. 806/2003 z dne 14. aprila 2003 o prilagoditvi določb glede odborov, ki pomagajo Komisiji pri uresničevanju njenih izvedbenih pooblastil, predvidenih v aktih Sveta, ki se sprejemajo v postopku posvetovanja (UL L št. 122 z dne 16. 5. 2003, str. 1);
- Direktivo Sveta 1999/74/ES z dne 19. julija 1999 o minimalnih standardih za zaščito kokoši nesnic (UL L št. 203 z dne 3. 8. 1999, str. 53), zadnjič spremenjeno z Uredbo Sveta (ES) št. 806/2003 z dne 14. aprila 2003 o prilagoditvi določb glede odborov, ki pomagajo Komisiji pri uresničevanju njenih izvedbenih pooblastil, predvidenih v aktih Sveta, ki se sprejemajo v postopku posvetovanja (kvalificirana večina), Sklepu 1999/468/ES (UL L št. 122 z dne 16. 5. 2003, str. 1);
- Direktivo Komisije št. 2002/4/ES z dne 30. januarja 2002 o registraciji gospodarstev, ki gojijo kokoši nesnice, v skladu z Direktivo Sveta 1999/74/ES (UL L št. 30 z dne 31. 1. 2002, str. 44), zadnjič spremenjeno z Direktivo Komisije 2006/83/ES z dne 23. oktobra 2006 o prilagoditvi Direktive 2002/4/ES o registraciji gospodarstev, ki gojijo kokoši nesnice, v skladu z Direktivo Sveta 1999/74/ES zaradi pristopa Bolgarije in Romunije (UL L št. 362 z dne 20. 12. 2006, str. 97);
- Direktivo Sveta 2007/43/ES z dne 28. junija 2007 o določitvi minimalnih pravil za zaščito piščancev, ki se gojijo za proizvodnjo mesa (UL L št. 182 z dne 12. 7. 2007, str. 19);
- Direktivo Sveta 2008/119/ES z dne 18. decembra 2008 o določitvi minimalnih pogojev za zaščito telet (UL L št. 10 z dne 15. 1. 2009, str. 7) ter
- Direktivo Sveta 2008/120/ES z dne 18. decembra 2008 o določitvi minimalnih pogojev za zaščito prašičev (UL L št. 47 z dne 18. 2. 2009, str. 5).

(2) S tem pravilnikom se ureja izvajanje naslednjih uredb:

- Uredbe Sveta (ES) št. 1234/2007 z dne 22. oktobra 2007 o vzpostavitvi skupne ureditve kmetijskih trgov in o posebnih določbah za nekatere kmetijske proizvode (»Uredba o enotni SUT«) (UL L št. 299 z dne 16. 11. 2007, str. 1), zadnjič spremenjeno z Uredbo Sveta (ES) št. 1140/2009 z dne 20. novembra 2009 o spremembah Uredbe Sveta (ES) št. 1234/2007 o vzpostavitvi skupne ureditve kmetijskih trgov in o posebnih določbah za

- nekatero kmetijske proizvode (»Uredba o enotni SUT«) (UL L 312 št. z dne 27. 11. 2009, str. 4), (v nadaljnjem besedilu: Uredba 1234/2007/ES) in
- Uredbe Komisije (ES) št. 589/2008 z dne 23. junija 2008 o podrobnih pravilih za izvajanje Uredbe Sveta (ES) št. 1234/2007 glede tržnih standardov za jajca (UL L št. 163 z dne 24. 6. 2008, str. 6), zadnjič spremenjene z Uredbo Komisije (ES) št. 598/2008 z dne 24. junija 2008 o spremembi Uredbe (ES) št. 589/2008 o podrobnih pravilih za izvajanje Uredbe Sveta (ES) št. 1234/2007 glede tržnih standardov za jajca (UL L št. 164 z dne 25. 6. 2008, str. 14), (v nadaljnjem besedilu: Uredba 589/2008/ES).

(3) S tem pravilnikom se ureja izvajanje Odločbe Komisije z dne 14. novembra 2006 o minimalnih zahtevah za zbiranje podatkov med inšpekcijskimi pregledi proizvodnih enot, kjer se gojijo nekatere rejne živali (UL L št. 314 z dne 15. 11. 2006, str. 39; v nadaljnjem besedilu: Odločba 2006/778/ES).

(4) Določbe tega pravilnika se uporabljajo za vse rejne živali, vključno z ribami, dvoživkami in plazilci.

- (5) Ta pravilnik se ne uporablja za:
- a) prostoživeče živali v naravnem okolju;
  - b) živali na tekmovanjih, razstavah, kulturnih ali športnih dogodkih oziroma prireditvah ali aktivnostih;
  - c) hišne živali;
  - d) poskusne živali;
  - e) nevretenčarje.

2. člen (izrazi)

- Izrazi, uporabljeni v tem pravilniku, imajo naslednji pomen:
1. objekt je zgradba na gospodarstvu, v katerem se vzrejajo ali redijo rejne živali;
  2. tele je govedo do šestega meseca starosti;
  3. prašič je žival vrste *Sus scrofa*, katerekoli starosti, ki je namenjena za razmnoževanje ali pitanje;
  4. svinja je samica prašiča, ki je najmanj enkrat prasila;
  5. mladica je spolno dozorela samica prašiča, ki še ni prasila;
  6. breja svinja je samica prašiča med perinatalno dobo in odstavitvijo pujskov;
  7. merjasec je spolno dozorel samec prašiča, namenjen za razmnoževanje;
  8. sesni pujski so prašiči od rojstva do odstavitve;
  9. tekači so prašiči od odstavitve do desetega tedna starosti;
  10. pitanci (vključno s prašiči, namenjenimi za razmnoževanje) so prašiči od desetega tedna starosti do zakola oziroma do spolne zrelosti;
  11. jata je skupina piščancev za prirejo mesa ali skupina kokoši nesnic, ki so naseljene v enem objektu na gospodarstvu in se tam nahajajo istočasno;
  12. kokoši nesnice so kokoši vrste *Gallus gallus*, ko dosežejo zrelost za nesnost in se redijo za proizvodnjo jajc, ki niso namenjena za valjenje;
  13. gnezdo je ločen prostor za nesenje jajc za posamezno kokoš ali za skupino kokoši (skupinsko gnezdišče), katerega tla ne smejo biti iz žične mreže, ki bi prišla v stik s kokošmi;
  14. nastilj za kokoši nesnice je kakršenkoli krhek material, ki lahko zadosti etološkim potrebam kokoši;
  15. uporabna površina za kokoši nesnice je kokošim nesnicam neomejeno dostopna površina, ki mora biti široka vsaj 30 cm, z maksimalnim nagibom tal 14% in z višino vsaj 45 cm. Površina gnezda oziroma skupinskih gnezdišč se ne šteje za uporabno površino;
  16. piščanec je žival vrste *Gallus gallus* za prirejo mesa;

17. uporabna površina za pitovne piščance je piščancem neomejeno dostopna talna površina z nastiljem, če predpisi Evropske unije ne določajo drugače;
18. gostota naseljenosti piščancev pomeni skupno živo težo piščancev, ki so hkrati v hlevu, na kvadratni meter uporabne površine (kg/m²);
19. delež dnevnih izgub pomeni število piščancev, ki so poginili v objektu istega dne, vključno s piščanci, izločenimi iz reje zaradi bolezni ali drugih razlogov, deljeno s številom vseh piščancev, ki so ta dan v objektu, pomnoženo s 100 (odstotek);
20. kumulativna izguba pomeni vsoto deležev dnevnih izgub;
21. imetnik je fizična ali pravna oseba, ki je lastnik živali in je trajno ali začasno odgovorna za živali;
22. gospodarstvo je kmetijsko gospodarstvo, kjer so ali se redno redijo živali.

II. SPLOŠNI POGOJI ZA VSE REJNE ŽIVALI

3. člen (splošno)

To poglavje ureja splošne pogoje, ki veljajo za vse rejne živali, vključno z ribami, dvoživkami in plazilci, če III. poglavje tega pravilnika za posamezne vrste živali ne določa drugače.

4. člen (skrbnik živali in osebje)

(1) Skrbnik živali mora storiti vse, da zagotovi dobrobit živali, ki so v njegovi oskrbi. Preprečevati mora vzroke, ki lahko pri živalih povzročijo bolečine, poškodbe, bolezni oziroma motnje v obnašanju.

(2) Za živali mora skrbeti primerno število ljudi z ustreznim znanjem, usposobljenostjo ter odgovornim odnosom do živali. Usposobljenost skrbniki dokazujejo z ustreznimi dokazili.

5. člen (pregledi)

Za vsakodnevni nadzor, ki ga opravlja skrbnik živali, morajo biti zagotovljeni pogoji za potrebne preglede, vključno z zadostno osvetlitvijo objekta, tako da je možno opraviti pregled živali ob vsakem času.

6. člen (bolne, poškodovane in onemogle živali)

(1) Skrbnik živali mora pravočasno zahtevati veterinarsko pomoč in oskrbo bolnih ali poškodovanih živali, veterinarsko pomoč pri porodih, kadar je potrebna, in zagotoviti ustrezno nego bolnih, poškodovanih in onemoglih živali.

(2) Skrbnik živali mora zagotoviti bolnim, poškodovanim in onemoglim živalim ločeno namestitev v primernih prostorih s suhim in udobnim nastiljem, kadar je potrebno.

7. člen

(vodenje evidence)

(1) Skrbnik živali mora redno voditi evidenco o poginih živali, ki jih odkrije pri vsakem pregledu. Evidenca mora vsebovati najmanj datum pregleda in število poginulih živali oziroma identifikacijsko oznako živali.

(2) Evidenco iz prejšnjega odstavka mora skrbnik živali hraniti najmanj tri leta od zadnjega vpisa ter jo je dolžan na zahtevo predložiti uradnemu veterinarju na vpogled.

8. člen (svoboda gibanja)

(1) Živalim mora biti zagotovljena svoboda gibanja, primerna njihovi vrsti, pasmi, starosti, stopnji razvoja, prilagoditvi in udomačitvi, ki preprečuje nepotrebno trpljenje ali poškodbe živali.

(2) Če je žival stalno ali redno privezana ali zaprta, ji je treba zagotoviti dovolj prostora v skladu z njenimi fiziološkimi in etološkimi potrebami.

9. člen (objekti)

(1) Materiali za gradnjo objektov, prostorov za nastanitev, boksov in opreme, s katerimi pridejo živali v stik, ne smejo biti škodljivi za živali. Biti morajo dovolj odporni in primerni za temeljito čiščenje in razkuževanje.

(2) Objekti in oprema morajo biti urejeni tako, da ne poškodujejo živali.

(3) Toplota, vlažnost, kroženje zraka, zračenje, koncentracija plinov, higiena in intenzivnost hrupa v prostorih, kjer so živali, morajo ustrezati njihovi vrsti in stopnji razvoja, prilagoditvi in udomačitvi, fiziološkim in etološkim potrebam ter higienskim pogojem.

(4) Živali v objektih ne smejo biti stalno v temi. Kjer ni dovolj naravne svetlobe, mora biti zagotovljena primerna umetna svetloba. V primeru uporabe umetne svetlobe je treba določiti čas za počitek, ko morajo biti živali v temi.

(5) Električna napeljava oziroma električno orodje mora biti nameščeno tako, da ne predstavlja nevarnosti za živali.

10. člen (živali, nastanjene izven objektov)

Živali, nastanjene izven objektov, morajo biti, kadar je to potrebno, zavarovane pred neugodnimi vremenskimi razmerami, plenilci in drugimi nevarnostmi. V neugodnih vremenskih razmerah morajo imeti na voljo najmanj zaščito pred močnim vetrom ali soncem in suh prostor oziroma suho mesto za počitek.

11. člen (tehnična oprema)

(1) Skrbnik živali mora poskrbeti, da je tehnična oprema v objektih enkrat dnevno pregledana. Morebitne okvare morajo biti odpravljene v najkrajšem času. Do popravila morajo biti zagotovljeni pogoji za zagotavljanje zdravja in dobrobiti živali.

(2) V primeru umetnega prezračevanja objektov mora biti zagotovljen alarmni sistem, ki opozarja skrbnika živali na okvaro v prezračevalnem sistemu. Alarmni sistem mora biti redno vzdrževan in preizkušen v skladu z navodili proizvajalca. Zagotovljen mora biti rezervni sistem zračenja, ki zadošča za ohranitev zdravja in dobrobiti živali do odprave napake na osnovnem sistemu.

12. člen **(krma, voda in druge snovi)**

(1) Skrbnik živali mora živalim zagotoviti primerno kakovost in količino ustrezne krme ter primeren način krmljenja in napajanja za ohranjanje zdravja ter zadovoljevanje etoloških potreb ob krmljenju.

(2) Oprema za napajanje in krmljenje mora biti oblikovana, grajena in nameščena tako, da se preprečuje kontaminacija vode in krme ter da so poškodbe zaradi prerivanja za vodo in krmo med živalmi minimalne.

(3) Živali morajo imeti stalen dostop do primerne vodnega vira ali pa jim mora biti omogočen dostop do napajanja na drug način v časovnih intervalih, ki ustrezajo njihovim fiziološkim potrebam.

(4) Krma mora izpolnjevati zahteve iz Uredbe Evropskega parlamenta in Sveta (ES) št. 183/2005 z dne 12. januarja 2005 o zahtevah glede higiene krme (UL L št. 35 z dne 8. 2. 2005, str. 1), zadnjič spremenjene z Uredbo (ES) št. 219/2009 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 11. marca 2009 o prilagoditvi nekaterih aktov, za katere se uporablja postopek iz člena 251 Pogodbe, Sklepu Sveta 1999/468/ES glede regulativnega postopka s pregledom – Prilagoditve regulativnemu postopku s pregledom – Drugi del (UL L št. 87 z dne 31. 3. 2009, str. 109).

(5) Živali morajo imeti dostop do krme v časovnih intervalih, ki ustrezajo njihovim fiziološkim potrebam.

13. člen **(reja in postopki z živalmi)**

(1) Reja in postopki z živalmi, ki lahko povzročijo živalim nepotrebno trpljenje ali škodljivo vplivajo na dobrobit živali, vključno z zdravjem, so prepovedani. Izjemoma je dovoljeno izvajati določene postopke, ki predstavljajo za žival kratkotrajno obremenitev, vendar pa ne povzročajo trajnih poškodb.

(2) Živali se sme rediti le, če je na osnovi njihovega genotipa ali fenotipa možno pričakovati, da to ne škoduje njihovem zdravju in dobrobiti.

14. člen **(inšpekcijski nadzor)**

(1) Veterinarska uprava Republike Slovenije (v nadaljnjem besedilu: VURS) pripravi letni program inšpekcijskih pregledov statistično reprezentativnega vzorca števila živali oziroma različnih sistemov rej. Poročila o opravljenih inšpekcijskih pregledih za preteklo

leto pripravijo območni uradi VURS na obrazcu, ki je kot Priloga 1 sestavni del tega pravilnika, in jih do konca marca tekočega leta posredujejo glavnemu uradu VURS.

(2) Pregledi iz prejšnjega odstavka se lahko opravijo sočasno z izvajanjem drugih predpisanih pregledov.

(3) VURS na obrazcu, ki je predpisan z Odločbo 2006/778/ES, pripravi poročilo, v katerem predstavi rezultate inšpekcijskih pregledov iz prvega odstavka tega člena in ga vsako leto pošlje Evropski komisiji.

III. POSEBNI POGOJI ZA POSAMEZNE VRSTE REJNIH ŽIVALI

1. Zaščita telet v reji

15. člen (prepoved privezovanja telet)

(1) Telet se ne sme privezovati.

(2) Ne glede na prejšnji odstavek je dopustno teleta privezati v času napajanja z mlekom ali mlečnim nadomestkom, vendar ne več kot za eno uro. Privezi teletom ne smejo povzročati poškodb in pretiranega zategovanja, dopuščati morajo nemoteno vstajanje, leganje, stanje, ležanje in nego telesa. Priveze je treba redno pregledovati in prilagajati.

16. člen (namestitvev telet)

(1) Individualni boksi za teleta, razen boksov za bolna teleta, morajo imeti take pregradne stene, da se lahko teleta med seboj vidijo in dotikajo.

(2) Širina individualnega boksa mora biti vsaj enaka višini vihra teleta, dolžina individualnega boksa mora biti vsaj enaka dolžini teleta od konice nosu do sednične grče, pomnoženi s faktorjem 1,1.

(3) Na gospodarstvih z več kot pet teleti morajo biti teleta, starejša od osem tednov, nameščena v skupinah. Vsa teleta v skupini morajo imeti dovolj prostora, da se brez težav obračajo, vstajajo, legajo in negujejo. Minimalna neovirana talna površina, ki jo mora imeti vsako tele v skupini, je najmanj 1,5 m² za vsako tele z manj kot 150 kg žive teže, najmanj 1,7 m² za vsako tele od 150 do 220 kg žive teže, ter 1,8 m² za vsako tele z 220 kg žive teže ali več.

(4) Teleta iz prejšnjega odstavka se lahko namesti v individualne bokse v primerih, kadar veterinar presodi, da je izolacija potrebna zaradi zdravstvenih ali etoloških zahtev.

(5) Določbe tega člena se ne uporabljajo za sesna teleta, ki so ob materi.

17. člen (osvetlitev)

(1) Teleta v objektih ne smejo biti v stalni temi. Zagotovljena mora biti zadovoljiva naravna ali umetna osvetlitev v jakosti najmanj 80 lux. V primeru umetne osvetlitve mora ta ustrezati najmanj naravni osvetlitvi od 9. do 17. ure.

(2) Na voljo mora biti dovolj močan vir svetlobe, ki omogoča pregled telet ob vsakem času.

18. člen (pregled telet)

(1) Teleta v objektu morajo biti vsaj dvakrat dnevno pod kontrolo skrbnika živali.

(2) Teleta, ki so nameščena izven objekta, morajo biti vsaj enkrat dnevno pod kontrolo skrbnika živali.

19. člen (boksi, oprema, posoda)

(1) Bokse, opremo in posodo, ki se uporabljajo za teleta, je treba redno čistiti in razkuževati, da se prepreči prenos bolezni.

(2) Blato, urin ter polito, nepoužito ali raztreseno krmo je treba redno odstranjevati, da se prepreči prenos bolezni.

20. člen (tla)

(1) Tla morajo biti takšna, da teletom ne povzročajo poškodb, bolezni in neugodja.

(2) Teleta morajo imeti ves čas neomejen dostop do ležišča, ki mora biti udobno, čisto, suho in ne sme škodljivo vplivati na teleta.

(3) Teletom, mlajšim od dveh tednov (z izjemo sesnih telet ob materah na paši), je treba zagotoviti primeren čist, suh in zdravju telet neškodljiv nastilj.

21. člen (napajanje in krmljenje)

(1) Teletom se mora zagotoviti ustrezna prehrana, primerna njihovi starosti, telesni teži ter etološkim in fiziološkim potrebam.

(2) Krma za teleta mora vsebovati dovolj železa, ki zagotavlja povprečno stopnjo krvnega hemoglobina najmanj 4,5 mmol/l.

(3) Teleta, starejša od dveh tednov, morajo imeti ponujeno mrvo primerne kakovosti tako, da jo lahko zauživajo, kadar želijo. V obdobju od osmega do 20. tedna starosti se količina mrve zvišuje od 50 g na 250 g na dan.

(4) Teletom je prepovedano natikati nagobčnike.

(5) Teleta morajo biti krmljena najmanj dvakrat dnevno. V skupinski reji in pri restriktivnem krmljenju brez elektronskih krmilnih postaj morajo imeti vsa teleta istočasno nemoten dostop do krme.

(6) Teleta morajo imeti dostop do sveže in čiste pitne vode v zadostnih količinah ali pa morajo biti njihove potrebe po tekočini zadovoljene s pomočjo drugih, za napajanje primernih tekočin.

(7) V primeru visoke zunanje temperature ali pri bolnih teletih mora biti sveža in čista pitna voda ves čas na razpolago.

(8) Oprema za napajanje in krmljenje mora biti oblikovana, grajena, nameščena in zaščitena tako, da je kontaminacija vode in krme minimalna.

(9) Tele mora prejeti goveji kolostrum čim prej po rojstvu, ne pozneje kot v prvih šestih urah življenja.

2. Zaščita prašičev v reji

22. člen

(talna površina in namestitvev prašičev v bokse)

(1) Minimalna neovirana talna površina, ki jo mora imeti vsak tekač ali pitanec v skupini, razen mladice po osemenitvi in svinje, je navedena v tabeli 2.1 priloge 2, ki je sestavni del tega pravilnika.

(2) Minimalna neovirana talna površina za živali v skupini mora biti na mladico po osemenitvi 1,64 m², na svinjo pa 2,25 m². Če je v skupini pet ali manj živali, mora biti talna površina na žival večja za 10%. Če je v skupini 40 ali več živali, je lahko talna površina na žival manjša za 10%.

(3) Za breje živali mora biti minimalna površina polnih tal 0,95 m² na mladico in 1,30 m² na svinjo. Največ 15% te površine lahko predstavljajo drenažne odprtine.

(4) Če se za prašiče v skupini uporabljajo betonske rešetke, mora maksimalna širina rež med rešerkami ustrezati zahtevam, ki so navedene v tabeli 2.2, minimalna širina rešerk pa zahtevam, ki so navedene v tabeli 2.3 priloge 2 tega pravilnika.

23. člen

(osvetlitev)

(1) Prašiči v objektih ne smejo biti stalno v temi. Zagotovljena mora biti minimalna osvetlitev 40 lux najmanj osem ur dnevno.

(2) Na voljo mora biti dovolj močan vir svetlobe, ki omogoča pregled prašičev ob vsakem času.

24. člen

(hrup)

V objektih s prašiči stopnja hrupa ne sme biti višja od 85 dB. Izogibati se je treba stalnemu ali nenadnemu hrupu.

25. člen (osebje)

Imetnik prašičev mora seznaniti zaposleno osebje, ki prihaja v stik s prašiči, z določbami tega podpoglavja.

26. člen (agresivnost pri prašičih)

(1) Pri reji prašičev v skupinah je treba z ustreznimi ukrepi preprečiti medsebojne spopade, ki presegajo mero normalnega vedenja.

(2) Prašiče, ki so pretirano agresivni do drugih prašičev ali so pretirano izpostavljeni agresiji drugih prašičev, je treba odstraniti iz skupine ter jih začasno namestiti v individualne bokse. V tem primeru morajo biti boksi tako veliki, da se prašič lahko nemoteno obrača, vstaja in lega.

(3) Uporaba pomirjeval z namenom lajšanja prilagoditve tekačev in pitancev reji v skupini se uporablja samo izjemoma, če veterinar presodi, da je uporaba pomirjeval upravičena.

27. člen (privez)

(1) Če so prašiči privezani, jim privezi ne smejo povzročati poškodb in pretiranega zategovanja. Privezi morajo dopuščati nemoteno vstajanje, leganje, stanje, ležanje in nego telesa.

(2) Priveze je treba redno pregledovati in nastavljeni (prilagajati).

(3) Prepovedano je privezovanje svinj in mladic.

28. člen (čiščenje)

(1) Bokse in opremo, ki se uporablja za prašiče, je treba redno čistiti in po potrebi razkuževati, tako da se prepreči širjenje bolezni.

(2) Blato, urin, izbljuvano ali raztreseno krmo je treba redno odstranjevati, da se prepreči prenos bolezni.

29. člen (boksi)

(1) Tla v boksih za prašiče morajo biti takšna, da živalim ne povzročajo poškodb, bolezni in neugodja. Ustrezati morajo teži in kategoriji prašičev.

(2) Prašiči morajo imeti dostop do ležišča, ki mora biti udobno, čisto, suho in ne sme škodljivo vplivati na njih.

(3) V boksu mora biti dovolj prostora, da lahko vsi prašiči istočasno ležijo, normalno vstajajo in legajo.

- (4) Boksi morajo biti urejeni tako, da se lahko prašiči vidijo med seboj.
- (5) Prašiči morajo imeti na voljo slamo ali drug ustrezen material za zadostitev njihovih etoloških potreb in s tem za preprečevanje grizenja repov in drugih motenj v obnašanju.
- (6) Ne glede na določbo četrtega odstavka tega člena so lahko v zadnjem tednu pred prasiatvijo svinje in mladice ločene od ostalih živali.

30. člen (napajanje in krmljenje)

- (1) Prašiče je treba krmiti najmanj enkrat dnevno. V skupinski reji in pri restriktivnem krmljenju brez elektronskih krmilnih postaj morajo imeti vse živali istočasen dostop do krme.
- (2) Prašiči morajo imeti ves čas dostop do sveže in čiste pitne vode v zadostnih količinah ali pa morajo biti njihove potrebe po tekočini zadovoljene s pomočjo drugih, za napajanje primernih tekočin.

31. člen (kastracija, krajšanje repa in brušenje zob)

- (1) Kastracijo samcev do vključno sedmega dneva starosti lahko na način, ki ne vključuje trganja tkiva, opravi veterinar ali druga oseba v skladu z zakonom, ki ureja veterinarstvo.
- (2) Pri prašičih, ki so starejši od sedmih dni, lahko opravi kastracijo le veterinar z uporabo anestezije in dodatne dolgotrajne analgezije.
- (3) Krajšanje dela repa oziroma enakomerno krajšanje podočnikov z brušenjem je dovoljeno opravljati samo v primerih, kadar skrbnik živali dokaže, da v nasprotnem primeru lahko pride do hujših poškodb na seskih svinj ali na uhljih oziroma repih drugih prašičev. Pred izvajanjem takšnih posegov mora skrbnik živali dokazati, da je izvedel druge ukrepe za preprečevanje grizenja repov in drugih vedenjskih motenj, pri čemer upošteva okolje in gostoto naseljenosti.
- (4) Krajšanje dela repa in enakomerno krajšanje podočnikov do vključno sedmega dneva starosti prašiča lahko opravlja veterinar ali ustrezno usposobljen skrbnik živali v skladu z zakonom, ki ureja živinorejo. Pri prašičih, ki so starejši od sedmih dni, lahko opravi krajšanje repa ali krajšanje zob le veterinar z uporabo anestezije in dodatne dolgotrajne analgezije.
- (5) Če se v tem členu naštetih posegi opravljajo v nasprotju z določbami tega člena pravilnika, se šteje, da gre za mučenje živali v skladu z zakonom, ki ureja zaščito živali.

32. člen (merjasci)

- (1) Boksi za merjasce morajo biti nameščeni in zgrajeni tako, da se lahko merjasci obračajo, slišijo, vohajo in vidijo ostale prašiče. Na voljo morajo imeti čist, suh in udoben prostor za ležanje.

- (2) Talna površina boksa za odraslega merjasca mora biti najmanj 6 m².
- (3) Če je boks za merjasce namenjen tudi za pripust, mora biti talna površina boksa za odraslega merjasca najmanj 10 m² in v njem ne sme biti ovir.

33. člen (svinje in mladice)

(1) Svinje in mladice morajo biti v času od štirih tednov po osemenitvi do enega tedna pred pričakovano prasitvijo nameščene v skupine. Stranice boksa, v katerem je nameščenih pet ali manj živali, morajo biti daljše od 2,4 m. Stranice boksa, v katerem je skupina šestih ali več živali, morajo biti daljše od 2,8 m. Treba je skrbeti, da med živalmi v skupini ne prihaja do medsebojnega agresivnega vedenja.

(2) Ne glede na določbe prejšnjega odstavka so lahko na gospodarstvih z manj kot desetimi svinjami in mladici živali v času od štirih tednov po osemenitvi do enega tedna pred pričakovano prasitvijo tudi v individualnih boksih, v katerih imajo dovolj prostora za obračanje.

(3) Brejim svinjam in mladici se mora, če je to potrebno, odpraviti zunanje in notranje zajedavce.

(4) Breje svinje in mladice je treba pred namestitvijo v prasitvene bokse temeljito očistiti. Na voljo morajo imeti čist, primerno suh in udoben prostor za počitek ter primeren material za gradnjo gnezda, če to ni onemogočeno zaradi sistema perforiranih tal in gnojevke.

(5) Za ležiščem vsake breje svinje ali mladice mora biti na razpolago dovolj velik prostor, ki omogoča nemoteno prasitev ali pomoč pri prasitvi.

(6) Prasiatveni boksi morajo imeti pregrado, ki ločuje gnezdo od preostalega dela boksa.

(7) Živalim je treba pokladati zadostno količino krme. Breje živali morajo imeti dovolj krme z visokim deležem surove vlaknine kot tudi dovolj močnih krmil, da bi se nasitile in zadovoljile potrebo po žvečenju.

(8) Gradnja in ureditev objektov, v katerih so svinje in mladice privezane, sta prepovedani.

34. člen (sesni pujski)

(1) Sesnim pujskom mora biti v gnezdu zagotovljeno toplotno ugodje. Gnezdo mora biti čisto, suho in udobno ter ločeno od prostora za svinjo. Tla v gnezdu morajo biti polna (neperforirana). Če so tla v gnezdu perforirana, morajo biti pokrita z blazino, slamo ali drugim primernim materialom. Vsi pujski morajo imeti možnost istočasnega počivanja.

(2) Pri ukleščanih svinjah morajo imeti pujski možnost, da nemoteno sesajo.

(3) Pujske je dovoljeno odstavljati po 28. dnevu starosti.

(4) Ne glede na določbo prejšnjega odstavka je pujske dovoljeno odstaviti tudi do sedem dni prej, če so preseljeni v očiščena in razkužena vzrejališča, ločena od objektov za

svinje. Izjemoma je odstavitev dovoljena tudi prej, če je to potrebno zaradi dobrobiti ali zdravja živali.

35. člen (tekači in pitanci)

(1) Tekace je treba namestiti v skupine čim prej po odstavitvi.

(2) Tekachi in pitanci morajo biti nameščeni v stabilnih skupinah s čim manj mešanja. Če je treba prašiče, ki se ne poznajo, združiti v skupino, je treba to storiti čim prej, najkasneje v sedmih dneh po odstavitvi. Pri združevanju je treba vsem prašičem na primeren način omogočiti, da se lahko umaknejo in skrijejo pred drugimi prašiči.

3. Zaščita kokoši nesnic

36. člen (vsebina)

(1) Določbe tega poglavja se ne uporabljajo za gospodarstva z:

- a) manj kot 350 kokošmi nesnicami,
- b) matičnimi jatami.

(2) Ne glede na določbo prejšnjega odstavka se določbe tega poglavja, razen 38. člena tega pravilnika, uporabljajo za gospodarstva z manj kot 350 kokošmi nesnicami, če se za potrebe označevanja jajc v skladu z Uredbo 1234/2007/ES in Uredbo 589/2008/ES takšna gospodarstva registrirajo v skladu z 42. členom tega pravilnika.

37. člen (splošni pogoji za vse sisteme rej kokoši nesnic)

(1) V rejah kokoši nesnic se je treba izogibati pretirani stopnji stalnega hrupa in nenadnemu hrupu. Ventilatorji, krmilne naprave in druga oprema ne smejo povzročati pretiranega hrupa.

(2) Objekti morajo biti primerno osvetljeni. Če je na voljo naravna svetloba, morajo biti svetlobne odprtine urejene tako, da se svetloba enakomerno porazdeli po prostoru.

(3) Prve dni po naselitvi kokoši nesnic mora biti režim osvetlitve tak, da preprečuje zdravstvene motnje in motnje v obnašanju. Program osvetlitve mora upoštevati dnevni ritem, v katerem mora biti najmanj osem ur neprekinjene teme, namenjene počitku. Zatemnitev in osvetlitev morata biti postopni.

(4) Objekte in opremo je treba redno čistiti in razkuževati, še posebej pred novo vselitvijo.

(5) Iztrebke je treba redno odstranjevati.

(6) Poginjene kokoši nesnice je treba odstranjevati vsak dan.

(7) Kletke morajo kokošim nesnicam preprečevati pobeg.

(8) Pri kletkah v dveh ali več etažah mora biti zagotovljena možnost neovirane kontrole vseh kletk in dostop do vsake kokoši nesnice.

(9) Vrata kletke morajo omogočati, da lahko odraslo kokoš nesnico vzamemo iz kletke in jo damo vanjo, ne da bi ji s tem povzročili nepotrebno trpljenje ali poškodbe.

(10) Prepovedana so ravnanja s kokošmi nesnicami, ki bi jih po nepotrebnem poškodovala. Za preprečevanje kljuvanja perja in kanibalizma je dovoljeno krajšanje kljunov pod pogojem, da ga izvaja usposobljeno osebje na piščancih, ki so mlajši od deset dni in namenjeni za proizvodnjo jajc.

38. člen (alternativni sistemi rej)

(1) Alternativni sistemi rej kokoši nesnic morajo biti opremljeni tako, da je zagotovljeno naslednje:

- a) vsaj 10 cm krmilnega prostora na kokoš nesnico pri ravnih krmilnikih oziroma vsaj 4 cm krmilnega prostora na kokoš nesnico pri okroglih krmilnikih;
- b) vsaj 2,5 cm napajalnega prostora na kokoš nesnico pri ravnih napajalnikih oziroma vsaj 1 cm napajalnega prostora na kokoš nesnico pri okroglih napajalnikih. Pri napajanju s kapljičnimi napajalniki ali napajalnimi skodelicami mora biti vsaj en napajalnik ali ena skodelica na 10 kokoši nesnic. Če so mesta za napajanje postavljena s fiksno napeljanim vodom, morata biti v dosegu vsake kokoši nesnice vsaj po dve skodelici oziroma dva nastavka za napajanje z vodo;
- c) ločen prostor za nesenje jajc za posamezno kokoš nesnico (gnezdo) ali za skupino kokoši nesnic (skupinsko gnezdišče). V primeru individualnih gnezd mora biti zagotovljeno vsaj po eno gnezdo na sedem kokoši nesnic, če pa se uporabljajo skupinska gnezdišča, mora biti vsaj 1 m² gnezdišča za največ 120 kokoši nesnic. Tla gnezdišča ne smejo biti iz žične mreže, ki bi prišla v stik s kokošmi nesnicami;
- d) vsaj 15 cm dolžine ustreznih gredi (brez ostrih robov) na kokoš nesnico. Gredi ne smejo biti nameščene nad nastiljem. Vodoravna razdalja med posameznimi gredmi mora biti vsaj 30 cm. Vodoravna razdalja med gredjo in steno mora biti vsaj 20 cm;
- e) vsaj 250 cm² površine z nastiljem na kokoš nesnico, nastilj pa mora pokrivati vsaj eno tretjino talne površine. Nastilj mora biti čist, suh in za zdravje kokoši nesnic neškodljiv krhek material, ki jim omogoča zadovoljevanje njihovih etoloških potreb.

(2) Tla morajo biti oblikovana tako, da ustrezno podpirajo naprej obrnjene kremplje.

(3) Kjer se kokoši nesnice lahko prosto gibljejo med posameznimi nivoji:

- a) ne smejo biti več kot štiri nivoji;
- b) mora biti med posameznimi nivoji vsaj 45 cm prostora;
- c) napajalniki in krmilniki morajo biti porazdeljeni tako, da so enako dostopni za vse kokoši nesnice;
- d) nivoji morajo biti urejeni tako, da iztrebki ne padajo na spodnje nivoje.

(4) Kjer imajo kokoši nesnice urejen izpust:

- a) mora biti več prehodnih odprtih za neposreden izstop na prosto, visokih vsaj 35 cm in širokih vsaj 40 cm ter razmeščenih po celotni dolžini objekta; v vsakem primeru mora na skupino 1000 kokoši nesnic skupna odprtina znašati 2 m;
- b) morajo imeti odprti izpusti površino, primerno gostoti naseljenosti in naravi terena, biti morajo ograjeni in omogočati umik pred slabim vremenom in roparicami ter imeti primerne napajalnike, če je to potrebno.

(5) Gostota naseljenosti ne sme preseči devet kokoši nesnic na m² uporabne površine za nesnice.

39. člen (sistemi rej v neobogatenih kletkah)

- (1) Reja kokoši nesnic v neobogatenih kletkah je dovoljena, če:
- so izpolnjeni pogoji iz drugega odstavka tega člena,
  - so bile neobogatene kletke prvič dane v uporabo do 31. decembra 2003 in
  - je ta reja vpisana v register rej kokoši nesnic pred uveljavitvijo tega pravilnika.

(2) Sistemi reje kokoši nesnic v neobogatenih kletkah morajo izpolnjevati naslednje pogoje:

- a) za vsako kokoš nesnico mora biti na voljo vsaj 550 cm² neoviranega prostora, izmerjenega v vodoravni ravnini;
- b) kletka mora imeti krmilnik dolžine vsaj 10 cm na kokoš nesnico;
- c) kletka mora imeti napajalni žleb dolžine vsaj 10 cm na kokoš nesnico, dva kapljična napajalnika ali dve napajalni skodelici;
- d) kletke morajo biti visoke najmanj 40 cm na najmanj 65% površine kletke in ne manj od 35 cm na katerikoli točki;
- e) tla morajo biti oblikovana tako, da ustrezno podpirajo naprej obrnjene kremplje. Naklon tal ne sme presegati 14% ali 8°;
- f) kletke morajo biti opremljene s pripravami za obrabo krempljev.

40. člen (sistemi rej v obogatenih kletkah)

(1) Sistemi reje kokoši nesnic v obogatenih kletkah morajo izpolnjevati naslednje pogoje:

- a) kokoši nesnice morajo imeti:
  - vsaj 750 cm² površine kletke na kokoš nesnico, od katere mora biti 600 cm² uporabne površine; višina kletke, razen višine nad uporabno površino, mora biti najmanj 20 cm na vsaki točki. Skupna površina pri nobeni kletki ne sme biti manjša od 2.000 cm²;
  - gnezdo;
  - nastilj, ki omogoča kljuvanje in brskanje;
  - primerne gredi, dolžine vsaj 15 cm na kokoš nesnico;
- b) vsaka kletka mora imeti krmilnik dolžine vsaj 12 cm na kokoš nesnico;
- c) vsaka kletka mora imeti na voljo napajalni sistem, primeren številu kokoši nesnic. Pri kapljičnih napajalnikih ali napajalnih skodelicah morata biti vsaj dva v dosegu vsake kokoši nesnice;
- d) opremljene morajo biti s pripravami za obrabo krempljev.

(2) Sistemi reje v obogatenih kletkah morajo biti izdelani tako, da je zaradi lažje kontrole, nastanitve in odvzema kokoši nesnic prehod med posameznimi vrstami kletk širok vsaj 90 cm, od tal objekta do spodnje vrste kletk pa je najmanj 35 cm.

41. člen (alternativni sistemi rej z manj kot 350 kokošmi nesnicami)

(1) Alternativni sistemi rej iz drugega odstavka 36. člena tega pravilnika morajo izpolnjevati naslednje pogoje:

- a) opremljeni morajo biti tako, da se kokošim nesnicam zagotovi:

- vsaj 10 cm krmilnega prostora na kokoš nesnico pri ravnih, oziroma vsaj 4 cm krmilnega prostora na kokoš nesnico pri okroglih krmilnikih;
  - vsaj 2,5 cm napajalnega prostora na kokoš nesnico pri ravnih, oziroma vsaj 1 cm napajalnega prostora na kokoš nesnico pri okroglih napajalnikih. Pri napajanju s kapljičnimi napajalniki in napajalnimi skodelicami mora biti vsaj en napajalnik na deset kokoši nesnic. Če so mesta za napajanje postavljena s fiksno napeljanim vodom, morata biti v dosegu vsake kokoši nesnice vsaj po dve skodelici oziroma dva nastavka za napajanje z vodo;
  - ločen prostor za nesenje jajc za posamezno kokoš nesnico (gnezdo) ali za skupino kokoši nesnic (skupinsko gnezdišče). V primeru individualnih gnezd mora biti zagotovljeno vsaj po eno gnezdo na sedem kokoši nesnic, če pa se uporabljajo skupinska gnezdišča, mora biti vsaj 1 m² gnezdišča za največ 120 kokoši nesnic. Tla gnezdišča ne smejo biti iz žične mreže, ki bi prišla v stik s kokošmi nesnicami;
  - vsaj 15 cm dolžine ustreznih gredi (brez ostrih robov) na kokoš nesnico;
  - nastilj mora biti čist, suh in za zdravje kokoši nesnic neškodljiv krhek material, ki kokošim nesnicam omogoča zadovoljevanje njihovih etoloških potreb;
- b) kjer se kokoši nesnice lahko prosto gibljejo med posameznimi nivoji:
- mora biti med posameznimi nivoji vsaj 45 cm prostora;
  - napajalniki in krmilniki morajo biti porazdeljeni tako, da so enako dostopni za vse kokoši nesnice;
  - nivoji morajo biti urejeni tako, da iztrebki ne padajo na spodnje nivoje.

(2) Kjer imajo kokoši nesnice urejen izpust, morajo imeti odprti izpusti površino primerno gostoti naseljenosti in naravi terena, biti morajo ograjeni in omogočati umik pred slabim vremenom in roparicami ter imeti primerne napajalnike, če je to potrebno.

(3) Gostota naseljenosti ne sme presegati devet kokoši nesnic na m² uporabne površine.

42. člen

(registracija objektov na gospodarstvu za rejo kokoši nesnic)

(1) Objekti za rejo kokoši nesnic, za katere veljajo določbe 36. do 41. člena tega pravilnika, morajo biti registrirani pri VURS.

(2) Nosilec dejavnosti vloži na območni urad VURS vlogo za registracijo objektov na gospodarstvu za rejo kokoši nesnic, ki mora vsebovati naslednje podatke:

- a) ime in naslov oziroma firmo in sedež nosilca dejavnosti ter naslov gospodarstva;
- b) ime in naslov osebe (skrbnika živali), ki je odgovorna za živali;
- c) registrske številke drugih objektov, ki jih vodi isti skrbnik živali;
- d) ime in naslov oziroma firmo in sedež imetnika objekta oziroma gospodarstva, če ni isti kot skrbnik živali;
- e) registrske številke drugih gospodarstev, ki jih ima v lasti oseba iz prejšnje točke;
- f) vrsto reje;
- g) maksimalno kapaciteto objekta, izraženo s številom živali na objekt; če gre za različne vrste reje, tudi maksimalno število živali na objekt za posamezno vrsto reje.

(3) Ko območni urad VURS ugotovi, da objekt oziroma objekti na gospodarstvu izpolnjujejo pogoje iz tega pravilnika, z odločbo določi registrsko številko za vsak objekt na gospodarstvu in jo vpiše v register rej kokoši nesnic, iz katerega morajo biti poleg registrske številke razvidni tudi podatki iz vloge za registracijo. Register rej kokoši nesnic vzpostavi in vodi VURS.

(4) Registrska številka iz prejšnjega odstavka je sestavljena iz števil, ki pomenijo vrsto reje, čemur sledijo šifra države (SI), dvomestna TRACES številka območnega urada VURS (od 01 do 13), dvomestna zaporedna številka za gospodarstvo, ki ji sledi dvomestna zaporedna številka objekta.

- (5) Številka za vrsto reje iz prejšnjega odstavka se podeli po naslednjem šifrantu:
- a) številka 1 za prosto rejo, če sistemi rej izpolnjujejo zahteve iz 38. ali 41. člena tega pravilnika,
  - b) številka 2 za hlevsko rejo, če sistemi rej izpolnjujejo zahteve iz prvega, drugega, tretjega in petega odstavka 38. člena ali prvega in tretjega odstavka 41. člena tega pravilnika,
  - c) številka 3 za baterijsko rejo skladno z 39. ali 40. členom tega pravilnika,
  - d) številka 0 za ekološko rejo, ki se podeli po predhodnem soglasju pristojnega organa za nadzor nad izpolnjevanjem pogojev ekološke reje skladno z zahtevami Uredbe Sveta (EGS) št. 2092/91 z dne 24. junija 1991 o ekološki pridelavi kmetijskih proizvodov in označevanju tovrstno pridelanih kmetijskih proizvodov in živil (UL L št. 198 z dne 22. 7. 1991, str. 1), zadnjič spremenjene z Uredbo Komisije (ES) št. 404/2008 z dne 6. maja 2008 o spremembi Priloge II k Uredbi Sveta (EGS) št. 2092/91 glede odobritve uporabe spinosada, kalijevega bikarbonata in bakrovega oktanoata ter razširitve uporabe etilena (UL L št. 120 z dne 7. 5. 2008, str. 8), (v nadaljnjem besedilu: Uredba 2092/91/EGS).

(6) Nosilec dejavnosti mora o morebitnih spremembah podatkov iz drugega odstavka tega člena nemudoma obvestiti območni urad VURS, ki mora spremembe vnesti v register.

4. Zaščita piščancev za prirejo mesa

43. člen (vsebina)

Določbe tega poglavja se ne uporabljajo za:

- a) gospodarstva z manj kot 500 piščanci;
- b) gospodarstva s samo matičnimi jatami;
- c) valilnice;
- d) piščance ekstenzivne zaprte reje in proste reje, kakor je navedeno v točkah (b), (c), (d) in (e) Priloge V Uredbe Komisije (ES) št. 543/2008 z dne 16. junija 2008 o uvedbi podrobnih pravil za izvajanje Uredbe Sveta (ES) št. 1234/2007 glede tržnih standardov za perutninsko meso (UL L št. 157 z dne 17. 6. 2008, str. 46) zadnjič spremenjene z Uredbo Komisije (ES) št. 508/2009 z dne 15. junija 2009 o spremembi Uredbe Komisije (ES) št. 543/2008 o uvedbi podrobnih pravil za izvajanje Uredbe Sveta (ES) št. 1234/2007 glede tržnih standardov za perutninsko meso (UL L št. 151 z dne 16. 6. 2009, str. 28);
- e) ekološke reje piščancev v skladu z Uredbo 2092/91/EGS.

44. člen (zahteve za objekte na gospodarstvih)

Objekti za rejo piščancev za prirejo mesa morajo izpolnjevati naslednje pogoje:

- a) Napajalniki morajo biti nameščeni in vzdrževani tako, da je možnost izlitja čim manjša.
- b) Piščanci morajo imeti krmo vedno na voljo ali pa jih je treba krmiti po obrokih; krma jim ne sme biti odvzeta več kot dvanajst ur pred predvidenim zakolom.
- c) Vsi piščanci imajo stalen dostop do nastilja, ki je na površini suh in krhek.

- d) Prezračevanje mora biti takšno, da se prepreči pregretje, in v kombinaciji s sistemi za ogrevanje, da se odstrani prekomerna vlaga.
- e) Hrup se zmanjša na najnižjo možno raven. Prezračevalni ventilatorji, naprave za krmljenje ali druga oprema se oblikuje, namesti, upravlja in vzdržuje tako, da povzroča kar najmanj hrupa.
- f) Osvetlitev v zgradbah mora biti najmanj 20 lux in se meri v višini piščančjih oči. Osvetljene mora biti najmanj 80% uporabne površine za piščance. Kadar je potrebno, se po nasvetu veterinarja lahko dovoli začasno zmanjšanje stopnje osvetlitve.
- g) V roku sedmih dni po tem, ko so piščanci naseljeni v objekt, in do treh dni pred predvidenim datumom zakola, mora osvetlitev slediti 24-urnemu ritmu in vključevati obdobja teme, ki trajajo skupaj najmanj šest ur, z najmanj enim neprekinjenim obdobjem teme, ki traja najmanj štiri ure, kar ne vključuje trajanja zatemnitve. Zniževanje ur osvetlitve se izvaja postopno.

45. člen **(pregledi piščancev v objektu)**

(1) Skrbnik mora preveriti stanje dobrobiti in zdravja piščancev v objektu najmanj dvakrat dnevno.

(2) Piščance, ki so težje poškodovani ali kažejo očitne klinične znake bolezni in verjetno trpijo (na primer težave pri hoji, huda trebušna vodenica ali hujše oblike deformacij, oslabele ali zahirane živali in podobno), mora skrbnik živali takoj ustrezno zdraviti ali izločiti.

46. člen **(čiščenje)**

(1) Objekte s pripadajočo opremo, ki so v stiku s piščanci, je treba temeljito očistiti in razkužiti po vsaki dokončni izpraznitvi in preden je v objekt vseljena nova jata piščancev.

(2) Ko je objekt izpraznjen, je potrebno ves nastilj odstraniti. Pred ponovno naselitvijo objekta je potrebno zagotoviti nov čist nastilj.

47. člen **(vodenje evidenc)**

(1) Skrbnik živali za vsak objekt na gospodarstvu, ki je namenjen reji piščancev za prirejo mesa, vodi evidenco, ki obsega:

- a) število piščancev v objektu;
- b) uporabno površino;
- c) navedbo hibrida ali linije piščancev, če je znana;
- d) pri vsakem pregledu objekta število poginulih piščancev z navedbo vzrokov pogina, če so znani, in število piščancev, izbranih za izločitev, skupaj z vzrokom zanj;
- e) število piščancev, ki ostanejo v jati po odstranitvi piščancev za prodajo ali zakol.

(2) Podatki iz prejšnjega odstavka se hranijo vsaj pet let od zadnjega vpisa in so na voljo VURS med izvajanjem inšpekcijskega pregleda ali če se jih drugače zahteva.

48. člen **(kopunjenje)**

Kopunjenje lahko izvaja veterinar ali usposobljeno osebje pod veterinarskim nadzorom.

49. člen (gostota naseljenosti)

(1) Največja gostota naseljenosti v objektu na gospodarstvu v nobenem trenutku ne sme preseči 33 kg žive teže piščancev na m² uporabne površine (v nadaljnjem besedilu: kg/m²).

(2) Ne glede na določbo prejšnjega odstavka se najvišja gostota naseljenosti lahko poveča na največ 39 kg/m², če so izpolnjene zahteve iz 50. člena tega pravilnika.

(3) Ne glede na določbo prvega odstavka tega člena in ob upoštevanju določb prejšnjega odstavka uradni veterinar dovoli povečanje gostote naseljenosti za nadaljnje 3 kg/m², če so poleg zahtev iz 50. člena tega pravilnika izpolnjene tudi zahteve 51. člena tega pravilnika.

50. člen (dodatni pogoji za objekte z gostoto naseljenosti do vključno 39 kg/m²)

(1) Skrbnik živali mora hraniti dokumentacijo, v kateri je podrobno opisan sistem proizvodnje in jo ima na voljo v objektu, pri čemer mora dokumentacija vsebovati najmanj:

- a) načrt objekta, vključno z merami površin, ki jih zasedajo piščanci;
- b) načrt sistemov prezračevanja ter po potrebi hlajenja in ogrevanja, vključno z njihovo lokacijo;
- c) specifikacijo prezračevanja ter podrobne parametre o kakovosti zraka, kot so zračni pretok, hitrost zraka in temperatura;
- d) načrt in specifikacije sistemov za krmljenje in napajanje ter njihovo lokacijo;
- e) načrt in specifikacijo alarmnih sistemov in rezervnih sistemov v primeru napake v delovanju katerega koli dela avtomatizirane ali strojne opreme, ključne za zdravje in dobrobit živali;
- f) zapise o tehničnih pregledih prezračevalnega in alarmnega sistema, ki morajo biti opravljeni najmanj enkrat letno;
- g) zapise o popravilih prezračevalnega in alarmnega sistema;
- h) podatke o vrsti tal in vrsti nastilja, ki se uporablja;
- i) podatke o vrsti krme;
- j) podatke o dnevni porabi vode.

(2) Dokumentacijo iz prejšnjega odstavka skrbnik živali redno posodablja in jo predloži uradnemu veterinarju na njegovo zahtevo. Skrbnik živali sporoči območnemu uradu VURS vsako spremembo opisanega objekta, opreme ali postopkov, ki lahko vpliva na dobrobit piščancev.

(3) Imetnik živali na pristojni območni urad VURS najmanj 15 dni pred naselitvijo jate v objekt pisno sporoči svojo namero za spremembo gostote naseljenosti, v kateri navede natančno nameravano gostoto naseljenosti. Na zahtevo uradnega veterinarja priloži nameri povzetek informacij iz dokumentacije, zahtevane v prvem odstavku tega člena.

(4) Skrbnik živali mora zagotoviti, da je vsak objekt na gospodarstvu opremljen s sistemi za prezračevanje in po potrebi s sistemi za ogrevanje in hlajenje, ki omogočajo, da:

- a) koncentracija amoniaka (NH₃) ne presega 20 ppm in koncentracija ogljikovega dioksida (CO₂) ne presega 3.000 ppm, merjeno v višini glav piščancev;

- b) pri zunanji temperaturi, merjeni v senci, ki presega 30 °C, notranja temperatura ne presega te zunanje temperature za več kot 3 °C;
- c) povprečna relativna vlažnost, izmerjena v hlevu v času 48 ur, ne presega 70%, če je zunanja temperatura pod 10 °C.

51. člen

(dodatni pogoji za najvišjo gostoto naseljenosti nad 39 kg/m² do vključno 42kg/m²)

Za najvišjo gostoto naseljenosti nad 39 kg/m² do vključno 42kg/m² morajo biti izpolnjeni naslednji pogoji:

- a) skrbnik živali mora rediti piščance na podlagi smernic za dobro prakso upravljanja reje;
- b) uradni nadzor VURS v zadnjih dveh letih ni pokazal pomanjkljivosti glede zahtev iz tega pravilnika;
- c) kumulativna izguba je bila v najmanj sedmih zaporednih vhlavljenih in naknadno pregledanih jatah pod mejo, ki jo določa formula iz Priloge 3, ki je sestavni del tega pravilnika;
- d) če uradni veterinar v zadnjih dveh letih ni opravil pregleda gospodarstva, je treba opraviti vsaj en pregled, da se preveri, ali je zahteva iz točke b) tega člena izpolnjena;
- e) če imetnik ali skrbnik živali navede utemeljeno razlago za izjemen značaj višjih kumulativnih izgub ali dokaže, da so vzroki zunaj njegovega nadzora, lahko uradni veterinar ne glede na določbe točke c) tega člena odloči, da se gostota naseljenosti poveča.

52. člen

(uradni nadzor v klavnici in pogin)

(1) Uradni veterinar v klavnici opravlja redne preglede in izvaja spremljanje zahtev iz tega člena.

(2) Če je gostota naseljenosti večja od 33 kg/m², morajo biti izjavi o prehranski verigi priloženi naslednji podatki:

- a) delež dnevnega pogina in kumulativni dnevni pogin jate;
- b) hibrid ali linija piščancev.

(3) Podatki iz prejšnjega odstavka in podatki o poginu med prevozom se zabeležijo ob prihodu pošiljke v klavnico pod nadzorom uradnega veterinarja z navedbo gospodarstva in objekta. Verodostojnost podatkov o poginu v objektu se preveri z upoštevanjem števila v zakol odpeljanih piščancev in števila mrtvih piščancev ob prihodu v klavnico.

(4) V sklopu nadzora, ki se izvaja po Uredbi Evropskega parlamenta in Sveta (ES) št. 854/2004 z dne 29. aprila 2004 o določitvi posebnih predpisov za organizacijo uradnega nadzora proizvodov živalskega izvora, namenjenih za prehrano ljudi (UL L št. 139 z dne 30. 4. 2004, str. 206), zadnjič spremenjeni z Uredbo (ES) št. 219/2009 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 11. marca 2009 o prilagoditvi nekaterih aktov, za katere se uporablja postopek iz člena 251 Pogodbe, Sklepu Sveta 1999/468/ES glede regulativnega postopka s pregledom – Prilagoditve regulativnemu postopku s pregledom – Drugi del (UL L št. 88 z dne 31. 3. 2009, str. 109), uradni veterinar oceni rezultate pregleda post mortem, da ugotovi morebitne druge znake slabih pogojev dobrobiti na izvornem gospodarstvu ali v objektu na gospodarstvu (npr. poškodbe kože, parazitoze in sistemska obolenja).

(5) Če uradni veterinar na podlagi podatkov o dnevnem poginu iz drugega in tretjega odstavka tega člena in rezultatov post mortem pregleda iz prejšnjega odstavka

ugotovi, da je dobrobit piščancev v reji ogrožena, sporoči svoje ugotovitve imetniku ali skrbniku živali in ukrepa.

53. člen (posebno usposabljanje skrbnikov piščancev)

(1) Skrbniki živali morajo biti usposobljeni za izvajanje svojih nalog in imeti veljavno potrdilo o opravljenem usposabljanju ali dokazilo o usposobljenosti.

(2) Usposabljanje iz prejšnjega odstavka mora trajati najmanj šest šolskih ur in obsegati:

- a) zakonodajo v zvezi z zaščito piščancev za prirejo mesa,
- b) fiziologijo, zlasti potrebe v zvezi s pitjem in prehranjevanjem, vedenje živali in pojem stresa;
- c) praktične vidike pazljivega ravnanja s piščanci ter lov, natovarjanje in prevoz;
- d) oskrbovanje piščancev, usmrnitev in izločanje piščancev v nujnih primerih;
- e) preventivne ukrepe za biološko varnost.

(3) Izvajalec usposabljanja pripravi vsebino programa z nosilci posameznih sklopov usposabljanja. Program usposabljanja potrdi VURS.

(4) Izvajalec usposabljanja izda po opravljenem preizkusu znanja, ki traja najmanj eno šolsko uro, potrdilo o opravljenem usposabljanju.

(5) Izvajalec usposabljanja vodi seznam izdanih potrdil iz prejšnjega odstavka.

[Priloga 1: Obrazec za letno poročilo](#)

[Priloga 2: Posebne zahteve za prašiče](#)

[Priloga 3: Izračun največje dovoljene kumulativne izgube](#)

Pravilnik o zaščiti rejnih živali (Uradni list RS, št. [51/10](#)) vsebuje naslednji prehodni in končni določbi:

»IV. PREHODNI IN KONČNI DOLOČBI

54. člen (prehodno obdobje glede usposobljenosti)

(1) Skrbniki piščancev za prirejo mesa morajo opraviti usposabljanja v skladu s tem pravilnikom v roku 24 mesecev od uveljavitve tega pravilnika.

(2) Osebe, ki so se v zadnjih desetih letih pred uveljavitvijo tega pravilnika ukvarjale z rejo piščancev za prirejo mesa, se štejejo za usposobljene v skladu s tem

pravilnikom, če so uspešno opravile izpit s področja, ki je opredeljeno v točki a) 53. člena tega pravilnika.

55. člen
(prehodna obdobja)

(1) Določbe drugega do četrtega odstavka 22. člena tega pravilnika se za obstoječe objekte za rejo prašičev začnejo uporabljati 1. januarja 2013.

(2) Ne glede na določbo petega odstavka 38. člena tega pravilnika je lahko v rejah, kjer so ta sistem uporabljali na dan 3. avgusta 1999, do 31. decembra 2011 gostota naseljenosti 12 kokoši nesnic na m² uporabne površine.

(3) Reja v kletkah iz 39. člena tega pravilnika je dovoljena do 31. decembra 2011.

56. člen
(prenehanje veljavnosti)

Z dnem uveljavitve tega pravilnika preneha veljati Pravilnik o minimalnih pogojih za zaščito rejnih živali in postopku registracije hlevov za rejo kokoši nesnic (Uradni list RS, št. 41/03, 117/04 in 122/07).

57. člen
(začetek veljavnosti)

Ta pravilnik začne veljati petnajsti dan po objavi v Uradnem listu Republike Slovenije.«.

Pravilnik o spremembah Pravilnika o zaščiti rejnih živali (Uradni list RS, št. [70/10](#)) vsebuje naslednjo končno določbo:

»3. člen

Ta pravilnik začne veljati naslednji dan po objavi v Uradnem listu Republike Slovenije.«.